

Ved loven af 29. december 1857 gaves der hjemmel til at ekspropriere arealer i klitterne til beplantning, ligesom loven bestemte, at udgifterne hertil skulle afholdes af staten med $\frac{7}{10}$ og af amtet med $\frac{3}{10}$. Ved § 12 i lov af 29. marts 1867 bestemtes, at samtlige til træplantning indtagne arealer skulle overgå til statens ejendom, hvorefter fremtidige udgifter til erhvervelse, beplantning m. v. udelukkende skulle afholdes af statskassen, ligesom der blev givet hjemmel for statens erhvervelse ikke blot af egentlige sandflugtsstrækninger, men også af andre tilgrænsende arealer. I sidstnævnte lovs § 15, der angår forholdene i amterne uden for Vestkysten, blev der givet amtsrådene en tilsvarende ret til ekspropriation af sandflugtsarealer m. v.

Denne mulighed for ekspropriation er imidlertid ikke benyttet i de sidste 30 år, idet der sædvanligvis har foreligget tilstrækkelige frivillige tilbud om overdragelse af klitarealer m. v. til staten. Det samme gælder om ekspropriationsreglerne i lov nr. 707 af 31. december 1940 om tilplantning af heder, klitter og andre uopdyrkede arealer.

Før nævnte lov af 1940 ejede staten i alt 37 695 ha, henlagt under klitvæsenet, hvoraf ca. 7 600 ha er bevokset med produktiv skov og ca. 13 000 ha med værnsskov.

I henhold til loven af 1940 er af klitdirektoratet indkøbt i alt 1 367 ha til en samlet pris af 209 535 kr., og klitdirektoratet har siden erhvervet ca. 3 294 ha til en pris af 854 048 kr. i henhold til særlige bevillinger på de årlige finanslove. En del af disse og tidligere erhvervede arealer er anvendt til indretning af kamperingspladser og lignende anlæg eller til rekreative områder for befolkningen, idet det som foran nævnt er formålstjenligt, at offentlighedens færdsel og ophold fortrinsvis samles på egnede steder under en vis kontrol, hvilket foruden at tilgodese sandflugtsmæssige hensyn også kan bidrage til en vis beskyttelse af plantagerne mod overlast.

Til § 9.

Da det er af betydning fortsat at kunne erhverve eller mageskifte arealer, navnlig til arrondering af de nuværende ejendomsgrænser og sikring af arealer til offentlighedens brug, foreslås det, at landbrugsministeren bemyndiges til at erhverve sådanne arealer til klitvæsenet ved køb eller mageskifte, og at der stilles en mindre, årlig bevilling på finansloven til rådighed til køb af arealer. Årlige rådighedsbeløb på 10 000—15 000 kr. på finanslovene må anses for tilstrækkelige til dækning af behovet for mindre arronderings- og suppleringskøb, idet det forudsættes, at eventuelle større, samlede arealerhvervelser ligesom hidtil kun gennemføres efter

indhentet tilslutning fra bevillingsmyndighederne og med særskilt bevilling ved tillægsbevillingslov.

Til § 10.

Medens de tidligere gældende almindelige ekspropriationsbestemmelser foreslås ophævet, jfr. lovforslagets § 20, stk. 2, har man ment det nødvendigt at fastslå, at arealer dog kan erhverves ved ekspropriation, hvor særlig afgørende arronderingsmæssige hensyn gør sig gældende, nemlig hvor arealerne ligger omgivet af eller udfylder indskæringer i tidligere til lignende formål erhvervede arealer.

Ekspropriationerne foreslås foretaget af de almindelige ekspropriationskommissioner efter landbrugsministeriets begæring og ikke som hidtil af sandflugtskommissionerne.

Til kapitel IV. Klitmyndighederne.

Efter loven af 29. marts 1867, jfr. §§ 1 og 4 i loven af 11. maj 1935, er fordelingen af forretningerne vedrørende sandflugtslovgivningens håndhævelse i de 4 vestjyske amter og på Rømø således:

A.

Landbrugsministeren træffer afgørelse i følgende spørgsmål:

- 1) Størrelsen af de af sandflugtskommissionerne udarbejdede overslag over de for bestemte arbejder beregnede udgifter, for så vidt der ikke har kunnet opnås enighed herom mellem sandflugtskommissionen og klitdirektøren, og kommissionen forlanger spørgsmålet afgjort af ministeren, jfr. § 2, 2. pkt., i loven af 29. marts 1867.
- 2) Køb af arealer til beplantning med træer, jfr. § 2, 4. pkt., i loven af 29. marts 1867.
- 3) Fastsættelse af fredningslinier efter § 1 i loven af 11. maj 1935, herunder også undtagelse for så vidt angår ikke tidligere fredet havklit, der gennembrydes af græs-, lyngsletter eller lignende af mindst 20 meters bredde.
- 4) Undtagelse fra fredning for havneanlæg eller arealer, som naturligt henhører til en allerede eksisterende bymæssig bebyggelse, jfr. § 1, stk. 2, i loven af 11. maj 1935.
- 5) Undtagelse fra forbudet mod bebyggelse m. v. i de i henhold til loven af 11. maj 1935 fredede strækninger i tilfælde, hvor klitdirektøren har nægtet en ansøgt tilladelse, jfr. nævnte lovs § 3, stk. 2.

Regler om udnævnelse og aflønning af klitdirektøren og de tre tjenestemandsansatte overklitfogder under klitdirektoratet er fastsat i den gældende tjenestemandsløvgivning.